

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра правового регулювання економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-методичної роботи

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»
освітньо-професійна програма «Право»

Завідувач кафедри правового регулювання економіки

_____ Шинкаръов Ю.В.

Гарант освітньо-професійної програми «Право»

_____ Шинкаръов Ю.В.

Укладач:

_____ Лисяк О. І.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2025

УДК 340(076.034)

НЗ1

Укладач О. І. Лисяк

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.

Протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти НЗ1 спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» другого (магістерського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. О. І. Лисяк. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – 15 с.

Подано види, загальну характеристику, мету та заплановані результати практики. Розглянуто зміст практики, вимоги до баз практики, організації проведення та керівництва практикою, а також систему оцінювання результатів практики.

Рекомендовано для викладачів і здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» другого (магістерського) рівня.

УДК 340(076.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2025

Вступ

Наскрізню програму практики складено відповідно до Положення про проведення практики студентів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, розробленого згідно із Законом України «Про вищу освіту», Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р. № 93, Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція), уведеним у дію наказом ректора університету від 27.08.2024 р. № 211, стандартами вищої освіти, освітньо-професійною програмою «Право» другого (магістерського) рівня спеціальності 081 «Право».

Програма практичної підготовки дозволяє здобувачам вищої освіти скласти чітке уявлення про те, що їм доведеться виконувати під час практики, як виконати індивідуальне завдання, яку допомогу вони можуть отримати від керівників практики, закладу вищої освіти та підприємства (організації, установи), а також від працівників (керівників) підприємства, із якими вони будуть зустрічатися під час практики.

Здобувачі вищої освіти здобудуть потрібний обсяг практичних знань і умінь відповідно до складених робочих програм практик.

1. Види, загальні характеристики, мета і заплановані результати практик

1.1. Види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види практик

Курси	Назви практик	Очна форма навчання	Заочна форма навчання	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестри
I	виробнича	+	–	кафедра правового регулювання економіки	17 тижнів	II
II	виробнича	+	–		15 тижнів	III

1.2. Характеристика практик (табл. 2).

Усі види практик є обов'язковими освітніми компонентами.

Таблиця 2

Характеристика практик

Курси	Назви практик	Очна форма навчання	Заочна форма навчання	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестри	Форми контролю
I	виробнича	+	–	3	90	II	звіт
II	виробнича	+	–	27	810	III	звіт

1.3. Мета практик (основні завдання).

Мета виробничої практики – закріплення та поглиблення знань, яких набули здобувачі вищої освіти під час навчання, формування в них професійних знань і навичок для ухвалення самостійних рішень під час практичної роботи в сучасних умовах, виховання потреби щоденно

поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в подальшій діяльності.

1.4. Заплановані компетентності та результати навчання (табл. 3).

Таблиця 3

Заплановані компетентності та результати навчання

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (РН)
СК3, СК5, СК6, СК8, СК9, СК10, СК16, СК17, СК18	ЗК1, ЗК2, ЗК8	РН1
СК1, СК3, СК4, СК5, СК6, СК7, СК9, СК12, СК16	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8	РН2
СК17		РН3
СК16		РН4
СК1, СК5, СК6, СК9, СК10, СК17, СК18	ЗК8	РН6
СК1, СК5, СК8, СК13, СК16, СК17, СК18	ЗК1	РН7
СК1, СК3, СК5, СК6, СК8, СК9, СК10, СК11, СК17	ЗК1, ЗК3, ЗК4	РН8
СК8, СК11, СК12, СК13	ЗК4, ЗК6, ЗК7	РН9
СК3, СК5, СК8, СК9, СК10	ЗК1	РН11
СК3, СК6, СК9	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК6	РН12
СК3, СК5, СК8, СК10, СК11, СК18	ЗК1, ЗК8	РН13
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК12, СК13, СК18	ЗК1, ЗК6, ЗК8	РН14
СК1, СК3, СК5, СК7, СК8, СК9, СК10, СК11, СК12, СК13, СК14, СК18	ЗК4, ЗК8, ЗК9	РН15
СК1, СК3, СК5, СК9, СК15, СК17	ЗК4, ЗК7	РН17
СК1, СК3, СК5, СК9, СК17, СК18	ЗК4, ЗК7	РН18

Примітка.

РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН18. Використовувати передові знання і методики для розв'язання складних задач у процесі правового забезпечення господарської діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК16. Здатність до кваліфікації правопорушень, що виникають під час здійснення господарської діяльності.

СК17. Здатність консультувати щодо виникнення, зміни та припинення договірних відносин у сфері господарської діяльності.

СК18. Вільно готувати процесуальні та інші документи правового характеру, які забезпечують захист прав суб'єктів господарювання.

2. Зміст практик

2.1. Виробнича практика.

Вид практики і строки її проведення визначено навчальним планом підготовки магістра за спеціальністю 081 «Право» галузі знань

08 «Право». Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти» для освітньо-професійної програми передбачено мінімум 20 кредитів ЄКТС для проходження практики.

3. Вимоги до баз практик

3.1. Виробнича практика.

Базами для проходження виробничої практики можуть бути: юридичні служби органів місцевого самоврядування, органів законодавчої та виконавчої влади, підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, нотаріат, юридичні клініки закладів вищої освіти (зокрема, юридична клініка ХНЕУ ім. С. Кузнеця), суди, система прокуратури або адвокатури.

У цих умовах має бути забезпечено виконання практикантами програми практики.

Виробничу практику на базах практики розпочинають із ознайомлення практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями. Організують зустріч практикантів із працівниками, які будуть причетні до виконання програми практики, розглядають робочі програми, уточнюють окремі положення.

Інформаційна база практики. Під час виконання програми практики здобувачі вищої освіти мають користуватися відповідними джерелами інформації.

Здобувачів вищої освіти потрібно забезпечити документацією щодо проходження практики, яка має містити програму (індивідуальні завдання) практики, календарний план.

4. Організація проведення та керівництво практикою

4.1. Виробнича практика.

Процес організації практики вимагає розв'язання таких питань:
вибір баз практики;
визначення кола обов'язків та прав практикантів;
установлення розподілу функцій під час організації практики;

підготовка завдань для проходження практики;
підбір інформаційної бази практики (літературних джерел, законодавчих та нормативних документів тощо);
розроблення вимог до підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

Обов'язки та права практиканта формують у межах, які мають забезпечити виконання програм практики. Обов'язки регламентують визначенням окремих організаційних заходів, які має виконати практикант.

Здобувачі вищої освіти, які проходять практику, зобов'язані:

до початку практики одержати від керівника практики від кафедри консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

своєчасно прибути на базу практики;

вивчити й суворо дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки;

у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, а також вказівки керівників від кафедри та від бази практики;

максимально використовувати наявні можливості бази практики;

заповнювати документацію до проходження практики на відповідному рівні та забезпечувати її доступність для перевірки в будь-який час;

нести відповідальність за виконану роботу;

своєчасно підготувати звіт про виконання програми практики та завдання на проходження практики.

Під час проходження практики здобувачі вищої освіти мають право:

на ознайомлення з усіма документами в обсязі завдань, визначених програмою практики та завданнями на проходження виробничої практики;

за згодою безпосереднього керівника практики від бази практики на користування технічними та іншими засобами, наявними на відповідній базі практики;

отримувати необхідну інформацію для виконання завдань згідно з програмою практики;

користуватися інформаційним фондом бази практики з дозволу головних фахівців і керівників структурних підрозділів;

отримувати компетентні консультації фахівців бази практики з питань, передбачених робочою програмою практики.

Розподіл функцій для організації практики

Керівник практики від кафедри:

перед початком практики контролює підготовленість бази практики; забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання здобувачам вищої освіти необхідних документів (направлення; щоденника, що містить інформацію про програму практики, календарний план; індивідуальних завдань тощо);

повідомляє здобувачам вищої освіти про систему звітності про практику, затверджену кафедрою;

у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість проходження практики згідно з програмою, спостерігає за професійним становленням здобувача вищої освіти як суб'єкта діяльності під час практики;

контролює забезпечення нормальних умов праці здобувачів вищої освіти, виконання ними внутрішнього трудового розпорядку;

видає необхідні рекомендації та забезпечує виконання всіх функцій учасниками практики;

у складі комісії приймає звіти здобувачів вищої освіти з практики, за потреби надає завідувачу кафедри письмові пропозиції щодо поліпшення організації практики.

Керівник практики від бази практики:

здійснює безпосереднє керівництво практикою;

у тісному контакті з керівником практики від кафедри організовує та контролює виконання здобувачами вищої освіти програми і графіка проходження практики;

забезпечує проведення загального обов'язкового інструктажу та інструктажу з охорони праці на робочому місці, ознайомлює здобувачів вищої освіти із правилами внутрішнього розпорядку;

забезпечує облік виходів на роботу практикантів; повідомляє керівнику практики від кафедри або безпосередньо завідувачу кафедри про всі порушення трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;

контролює ведення щоденника, підготовку звітів практикантів;

після закінчення практики складає характеристику кожного практиканта, у якій дає оцінку підготовленого ним звіту.

5. Оцінювання результатів практики

Оцінювання результатів проходження й захисту практики проводять за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті.

Підсумкова кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, ураховує:

- відгук керівника від бази практики;
- відгук керівника від кафедри;
- презентацію здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;
- відповіді на запитання.

Критерії оцінювання результатів практики наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Критерії оцінювання результатів практики

Бали	Критерії оцінювання результатів практики
1	2
90 – 100	Звіт про проходження практики і щоденник практики оформлено відповідно до вимог і подано до захисту у визначений кафедрою термін; звіт має практичне значення; здобувач вищої освіти оволодів навичками правничої роботи: збирання інформації, аналізу законодавчих актів та судової практики, формулювання висновків, складання процесуальних документів, правових консультацій; відповіді здобувача вищої освіти на питання членів комісії вичерпні
82 – 89	Програму практики виконано, але є окремі недоліки непринципового характеру; недостатньо використано в процесі аналізу матеріали звітності; наявні окремі зауваження щодо оформлення звіту, щоденника; здобувач вищої освіти на захисті продемонстрував добрі знання, відповів на запитання членів комісії
74 – 81	Є окремі зауваження щодо оформлення звіту та щоденника, граматичні та стилістичні помилки; наявні неточності під час проведення аналізу судової практики, складання процесуальних документів, правових консультацій; на захисті здобувач вищої освіти продемонстрував задовільні знання; відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні

1	2
64 – 73	Звіт про проходження практики та щоденник практики оформлено з численними помилками або не в повному обсязі; на захисті здобувач вищої освіти виявив повне незнання та нерозуміння правничої діяльності, не зумів задовільно відповісти на запитання членів комісії
60 – 63	Здобувач вищої освіти припустився суттєвих помилок під час виконання завдань виробничої практики, не може дати пояснення виконаних завдань; процесуальні документи, правові консультації оформлено з помилками; оцінка керівника практики та характеристика свідчать про низький рівень володіння знаннями, уміннями та компетентностями
35 – 59	Звіт подано керівникові на перевірку з порушенням строків; виконано із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення звіту не відповідає вимогам; зміст звіту не розкрито
1 – 34	Немає звітних документів: звіту, щоденника з практики та характеристики

Рекомендована література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

3. Конституція України. Основний закон України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

5. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця [Електронний ресурс] : наказ від 26.10.2020 р. № 5. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-proorganizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

6. Положення про організацію практики студентів в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (в новій редакції) [Електронний ресурс] : протокол від 24.01.2022 р. № 1. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Polozhennya-pro-organizatsiyu-praktyku-studentiv.pdf>.

7. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [Електронний ресурс] : наказ Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

8. Про адвокатуру та адвокатську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 5076-VI від 05.07.2012 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/paran3#n3>.

9. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

10. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон України № 580-VIII від 02.07.2015 р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

11. Про нотаріат [Електронний ресурс] : Закон України № 3425-XII від 02.09.1993 р. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

12. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

13. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України № 1697-VII від 14.10.2014 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

14. Про судоустрій і статус суддів [Електронний ресурс] : Закон України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/page>.

15. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1618-15>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Види, загальні характеристики, мета і заплановані результати практик	4
2. Зміст практик	7
3. Вимоги до баз практик	8
4. Організація проведення та керівництво практикою	8
5. Оцінювання результатів практики	11
Рекомендована література.....	12

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»
освітньої програми «Право»
другого (магістерського) рівня

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладач **Лисяк** Олександр Іванович

Відповідальний за видання *Ю. В. Шинкарьов*

Редактор *Н. Г. Войчук*

Коректор *В. О. Дмитрієва*

План 2025 р. Поз. № 1 ПП. Обсяг 15 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.